

ПОЛОЖЕННЯ

**про запобігання булінгу (цькування)
та протидії насилля в
комунальному закладі
«Дошкільний навчальний заклад
№ 45 Вінницької міської ради»**

2025р.

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ завідувача КЗ «ДНЗ № 45 ВМР»
№136 від 28.11.2025 року

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
КЗ «ДНЗ № 45 ВМР»
Протокол №2 від 27.11.2025 року

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання булінгу (цькування)
та протидії насилля в комунальному закладі
«Дошкільний навчальний заклад
№ 45 Вінницької міської ради»

I. Загальні положення.

1.1. Положення про запобігання булінгу (цькування) та протидії насилля в комунальному закладі «Дошкільний навчальний заклад № 45 Вінницької міської ради» (далі – Положення) регулює питання організації захисту дітей від різних форм насильства та жорстокого поводження в комунальному закладі «Дошкільному навчальному закладі № 45 Вінницької міської ради».

1.2. Дане Положення розроблено на основі Законів України «Про освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про охорону дитинства», «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми» від 06.10.2024 № 3792-IX; Постанов Кабінету Міністрів «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статті» від 22.08.2018 №658, «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах» від 01.06.2020 № 585, «Про внесення змін до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження» від 28.07.2021 № 775; «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми» №658 від 04.06.2025, наказу Міністерства освіти та науки України від 02.10.2018 № 1047 «Про затвердження Методичних

рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами»; наказу Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України від 13.02.2019 № 369/180 (zareestrovaniy v Ministerstvi yustitsii Ukraini 02.04.2019 № 333/33304) «Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства».

Метою Положення є створення у закладі безпечного та здорового освітнього середовища, вільного від усіх форм насильства, та забезпечення механізмів виявлення, реагування і профілактики.

1.3. Основні терміни:

Безпечне освітнє середовище – сукупність умов у закладі освіти, що унеможлиблюють заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації, поширення неправдивих відомостей, пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможлиблюють вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Здорове освітнє середовище – сукупність умов, заходів і правил у закладі освіти, що спрямовані на формування культури здорового способу життя (знань, навичок, здатності та усвідомленої потреби) в усіх учасників освітнього процесу і зміцнення здоров'я здобувачів освіти у безпечному освітньому середовищі, зокрема шляхом організації оптимального розподілу рухової активності, фізичних та інтелектуальних навантажень і відпочинку, психологічного та/або психолого-педагогічного супроводу, формування культури особистої гігієни, здорового харчування, безпекового, екологічного мислення та поведінки, у тому числі в інформаційному просторі, культури діалогу та ненасильницької, безконфліктної комунікації, проведення профілактичних і просвітницьких заходів, застосування ергономічних підходів у створенні освітнього середовища.

Жорстоке поводження з дітьми – будь-які форми фізичного, психологічного, сексуального або економічного насильства над дитиною, зокрема домашнього насильства, а також будь-які незаконні угоди стосовно дитини, зокрема вербування, переміщення, переховування, передача або одержання дитини, вчинені з метою експлуатації, з використанням обману, шантажу чи уразливого стану дитини.

Насильство – це будь-які навмисні дії одної людини по відношенню до іншої, які порушують її конституційні права й свободи і наносять їй моральну шкоду, шкоду її фізичному чи психічному здоров'ю.

Види насильства:

- економічне насильство – форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;
- психологічне насильство – форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;
- сексуальне насильство – форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;
- фізичне насильство – форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Систематичність – вчинення насильства два і більше разів протягом року. Посадова особа – керівник та працівники закладу, у тому числі педагогічні працівники, медична сестра, психолог та інші працівники, які взаємодіють з дітьми.

Булінг (цькування) – психологічне, фізичне, економічне чи сексуальне насильство, тобто будь-яке умисне діяння (дія або бездіяльність), у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, яке систематично вчиняється особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками одного колективу, або дитиною стосовно іншого учасника одного колективу та яке порушує права, свободи, законні інтереси потерпілої особи та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов'язків.

Мобінг (цькування) – систематичні (повторювані) тривалі умисні дії або бездіяльність роботодавця, окремих працівників або групи працівників трудового колективу, які спрямовані на приниження честі та гідності працівника, його ділової репутації, у тому числі з метою набуття, зміни або припинення ним трудових прав та обов’язків, що проявляються у формі психологічного та/або економічного тиску, зокрема із застосуванням засобів електронних комунікацій, створення стосовно працівника напруженої, ворожої, образливої атмосфери, у тому числі такої, що змушує його недооцінювати свою професійну придатність.

Колектив – група з двох або більше осіб, які об’єднані (організовані) відповідно до законодавства з метою здобуття освіти, тренування, творчості, оздоровлення, відпочинку, лікування тощо та не перебувають між собою у трудових відносинах.

Програма для дитини або іншої особи, яка вчинила булінг (цькування), – комплекс заходів, що формується на основі результатів оцінки ризиків та спрямований на зміну насильницької поведінки особи, яка вчинила булінг (цькування), формування у неї нової, неагресивної психологічної моделі поведінки у приватних стосунках, відповідального ставлення до своїх вчинків та їх наслідків.

Програма для дитини або іншої особи, яка постраждала від булінгу (цькування) або стала його свідком – комплекс заходів, спрямованих на позбавлення емоційної залежності, невпевненості у собі та формування у особи, яка постраждала від булінгу (цькування) або стала його свідком, здатності відстоювати власну гідність, захищати свої права у приватних стосунках, у тому числі за допомогою уповноважених органів державної влади, органів місцевого самоврядування.

II. Основні завдання щодо захисту від різних форм насильства, булінгу (цькування) та жорстокого поводження.

2.1. Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад № 45 Вінницької міської ради» з метою унеможливлення булінгу, насильства та жорстокого поводження з дітьми забезпечує впровадження таких основних заходів:

1) превентивні заходи:

- затвердження Положення про запобігання булінгу (цькування) та протидії насилля;
- затвердження форми первинного повідомлення про підозру на випадок булінгу, насильства щодо дитини згідно з додатком 1 Типової програми унеможливлення булінгу, насильства та жорстокого поводження з дітьми (далі – Типової програми);
- затвердження форми реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) згідно з додатком 2 Типової програми;
- затвердження форми анкети анонімного опитування для батьків згідно з додатком 3 Типової програми;

- інформування дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників закладу з питань унеможливлення булінгу, насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- проведення оцінювання ризиків булінгу, насильства та жорстокого поводження з дітьми в діяльності закладу, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації;
- врахування ризиків булінгу, насильства та жорстокого поводження з дітьми під час прийому на роботу працівників КЗ «ДНЗ № 45 ВМР».

2) заходи із виявлення та реагування на випадки булінгу, насильства та жорстокого поводження з дітьми:

- організація доступних та безпечних способів повідомлення про випадки булінгу (цькування), насильства та жорстокого поводження з дитиною;
- оперативне реагування за результатами розгляду заяв (скарг, повідомлень) про випадки булінгу, насильства або жорстокого поводження з дітьми (далі – повідомлення).

3) заходи з навчання та підвищення обізнаності унеможливлення булінгу, насильства та жорстокого поводження з дітьми:

- організація тренінгів, інших навчальних заходів для працівників;
- організація інформаційних сесій для дітей (пояснення прав дитини, способів захисту, контактів для звернення);
- залучення батьків, інших законних представників дитини (проведення батьківських зборів, розповсюдження інформаційних матеріалів).

4) заходи з моніторингу та оцінки виконання програми:

- регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів);
- збір інформації для зворотного зв'язку (анкетування дітей, батьків, персоналу);
- аналіз інцидентів (вивчення випадків насильства для запобігання повторенню).

5) заходи з інформування (розміщення у доступних місцях для дітей та батьків, інших законних представників інформаційних матеріалів (плакатів, брошур із контактами служб допомоги, контактних номерів телефонів для анонімного звернення).

2.2. Завідувач:

- затверджує Положення про запобігання булінгу (цькування та протидії насильства з урахуванням Типової програми, є відповідальним за його

реалізацію, забезпечує його оприлюднення, ознайомлення з ним своїх працівників та здійснює контроль за виконанням, в якому обов'язково визначаються суб'єкти виконання Типової програми (адміністрація, працівники, інші залучені фахівці, які контактують із дітьми), до кого застосовується Типова програма, вимоги щодо політики найму працівників, пов'язані із політикою запобігання насильству (перевірка кандидатів на наявність судимостей, рекомендації), вимоги щодо навчання персоналу (обов'язкові навчання з питань захисту прав дитини);

- забезпечує здійснення заходів із ознайомлення працівників закладу, інших фахівців, які контактують із дітьми, із Положенням про запобігання та протидію булінгу, насильству та жорстокому поводженню з дітьми до початку їх роботи з дітьми, але у строк, що не перевищує п'яти робочих днів із дня початку роботи працівника;
- розглядає усні та письмові повідомлення протягом однієї доби з дня надходження, забезпечує функціонування механізму подання повідомлень;
- невідкладно повідомляє батьків, інших законних представників дитини, уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною;
- сприяє проходженню особами, які вчинили насильство або жорстоке поводження з дитиною, стали свідками або постраждали від насильства або жорстокого поводження, відповідної програми для таких осіб;
- забезпечує проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників КЗ «ДНЗ № 45 ВМР» з питань запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми;
- взаємодіє із службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами освіти, охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- у разі потреби може визначати відповідальну особу для здійснення заходів щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

III. Права та обов'язки учасників освітнього процесу.

3.1.Здобувачі освіти

Мають право на:

- захист від будь-яких форм насильства, приниження та дискримінації;
- повагу до гідності та особистого простору;

- спілкування з боку працівників закладу у формі, яка не містить погроз, крику, покарань, принижень;
- отримання підтримки у вираженні власних емоцій;
- право бути вислуханими та зрозумілими;
- повага до темпу розвитку, особливостей емоційного реагування та індивідуального досвіду;
- доступ до педагогічної допомоги, яка враховує їх вікові та психологічні потреби;
- право висловлювати свої думки, пропозиції щодо правил групи (в межах вікових можливостей);
- право на ігрову діяльність без тиску та примусу.

Зобов'язані:

- поводитися чемно з іншими дітьми та дорослими;
- дотримуватися встановлених у групі правил безпеки;
- не завдавати шкоди собі та іншим;
- не принижувати, не ображати, не насміхатися над іншими;
- бережно ставитися до речей закладу, іграшок, книг, матеріалів;
- звертатися по допомогу до дорослого у випадку складних ситуацій.

3.3. Працівники закладу

Мають право на:

- захист професійної честі і гідності;
- працю у безпечному та здоровому освітньому середовищі;
- захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь – якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

Зобов'язані:

- сприяти розвитку здібностей здобувачів освіти, формуванню навичок здорового способу життя, дбати про їхнє фізичне і психічне здоров'я;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;

- формувати у здобувачів освіти усвідомлення необхідності додержуватися Конституції та законів України, захищати суверенітет і територіальну цілісність України;
- виховувати у здобувачів освіти повагу до державної мови та державних символів України, національних, історичних, культурних цінностей України, дбайливе ставлення до історико-культурного надбання України та навколишнього природного середовища;
- формувати у здобувачів освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;
- захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психологічного насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти;
- додержуватися установчих документів та правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконувати свої посадові обов'язки;
- у разі виявлення ознак булінгу, насильства або жорстокого поводження з дитиною: вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною; за потреби надати домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції; повідомити завідувача та принаймні одного з батьків або інших законних представників дитини, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та дитини, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження;
- у разі вчинення жорстокого поводження з дитиною завідувачу невідкладно повідомити про це засновника закладу освіти та/або уповноважений ним орган (особу).

3.5. Батьки здобувачів освіти:

Мають право на:

- захист відповідно до законодавства прав та законних інтересів здобувачів освіти;
- отримання інформації про діяльність закладу освіти, результати навчання своїх дітей (дітей, законними представниками яких вони є), результати оцінювання якості освіти в закладі освіти та його освітньої діяльності;
- подавати керівнику закладу освіти (у разі вчинення жорстокого поводження з дитиною керівником закладу освіти – засновнику закладу освіти та/або уповноваженому ним органу (особі) усні та письмові заяви (скарги, повідомлення) про випадки насильства або жорстокого поводження з дитиною, а також стосовно інших учасників освітнього процесу, вимагати

невідкладного (протягом однієї доби з моменту надходження) реагування на такі випадки;

– отримання інформації щодо порядку та умов проходження їхньою дитиною, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, відповідних програм для таких осіб.

Зобов'язані:

– виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;

– поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників освітнього процесу;

– дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;

– формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;

– настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства.

IV. Механізми подання повідомлень.

Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад № 45 Вінницької міської ради» забезпечує функціонування механізму подання повідомлень, який передбачає:

- інформування дітей та їх батьків або інших законних представників дитини, працівників закладу про їх обов'язок повідомити про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми з наданням інформації про шляхи інформування про такі випадки.
- забезпечення функціонування різних способів отримання повідомлень про можливі випадки насильства (телефонний зв'язок, електронний лист, скринька для паперових повідомлень тощо), зокрема анонімно за бажанням особи, яка залишила повідомлення.
- відповідальна особа для здійснення заходів щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми реєструє повідомлення, що надійшло, в журналі обліку (у паперовій та/або електронній формі) та забезпечує його підготовку до розгляду.
- завідувач розглядає повідомлення протягом однієї доби з дня його надходження.

- у разі виявлення ознак булінгу, насильства або жорстокого поводження з дитиною завідувач невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє про це батькам або іншим законним представникам дитини (крім випадків, коли батьки або інші законні представники дитини є кривдниками дитини), письмово повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції та службі у справах дітей, а також вживає заходів відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585 “Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах” (Офіційний вісник України, 2020 р., № 57, ст. 1779).

V. Відповідальність осіб, причетних до булінгу (цькування), насильства, жорстокого поводження.

5.1. Особи, які вчинили булінг, насильство та/або жорстокість по відношенню до здобувачів освіти притягуються до відповідальності, згідно з чинним законодавством.

5.2. Неповідомлення завідувачем уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінга, насильства та жорстокого поводження з дітьми тягне за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

VI. Прикінцеві положення.

6.1. Положення про запобігання булінгу (цькування) та протидії насилля в комунальному закладі «Дошкільний навчальний заклад № 45 Вінницької міської ради» затверджується наказом керівника закладу освіти з урахуванням Типової програми і є обов’язковими до виконання усіма учасниками освітнього процесу.

6.2. Учасники освітнього процесу мають бути ознайомлені з Положенням про запобігання булінгу (цькування) та протидію насилля дітьми в Комунальний заклад «Дошкільний навчальний заклад № 45 Вінницької міської ради».

6.3. Положення оприлюднюється на веб-сайті закладу.